

Voorwoord

Zorg dragen voor het milieu is belangrijk als we willen dat onze (klein)kinderen er ook nog van kunnen genieten. Milieuzorg is een opdracht voor het beleid, voor bedrijven en huishoudens, maar ook voor scholen.

De toekomstige generaties zitten nu immers op de schoolbanken. Het is belangrijk dat jonge mensen stilstaan bij de impact van hun eigen gedrag op het milieu. Milieuzorg op school legt een basis voor een milieuvriendelijker gedrag in het verdere leven van de leerlingen. Ook extern heeft dit proces zijn invloed: via de kinderen worden de gezinnen bereikt, gemeentebesturen worden door scholen aangesproken, ...

Daarom hebben we in deze afvalkrant naast informatie voor u, ook artikels op kindermaat. Maak er gebruik van om samen met uw (klein)kinderen al spelend te leren.

Deze afvalkrant zal eveneens ter beschikking gesteld worden van de geïnteresseerde lagere scholen.

Wij hopen op deze manier bij te dragen tot de bewustmaking van het belang van een gezond milieu, nu en in de toekomst.

Luc Vuylsteke de Laps
voorzitter

Voorkom afval en klim omhoog op de ladder van Lansink

Wist je dat elke Vlaming maar liefst 535 kg afval per jaar produceert? Het aanbod aan goederen is dan ook enorm uitgebreid. De verkopers presenteren hun producten op de meest aantrekkelijke manier. Enkel de industrie als 'schuldige' aanwijzen is echter niet correct.

Ook wij als consumenten kopen vaak zaken die overbodig verpakt zijn, dingen die we niet echt nodig hebben en die snel in de vuilnisbak belanden.

Niettegenstaande alle inspanningen moet de afvalberg verkleinen en daarvoor kijken we naar de **Ladder van Lansink**. Deze ladder leert ons hoe we moeten omgaan met afval: hoe hoger we erop klimmen, hoe beter voor het milieu en dus ook voor onszelf.

De ladder bestaat uit de volgende sporten:

Afvalpreventie

Afvalpreventie staat bovenaan de ladder. De beste manier om met afval om te gaan is afval vermijden. Kies voor duurzame producten zodat je ze niet snel hoeft te vervangen. Denk ook maar aan de stickers met de boodschap 'geen reclamedrukwerk' voor op de brievenbus. Zo kan je de hoeveelheid papierafval sterk beperken.

Hergebruik

Hergebruik vereist weinig of geen energie of nieuwe grondstoffen.

De mooiste voorbeelden hier zijn de kringloopwinkels, tweedehands computers, retourflessen, navulbare potloden of vulpennen. Producten worden opnieuw gebruikt of krijgen een nieuw leven.

Sorteren en recycleren

Veel afvalsoorten worden verwerkt tot nieuwe grondstoffen die opnieuw gebruikt kunnen worden in tal van toepassingen. Denk hierbij maar aan het inzamelen van glas, papier, PMD, ... Misschien schrijf je zelfs op een cursusblok gemaakt uit gerecycleerd papier!

Verbranden

Restafval kan verbrand worden in moderne, aangepaste installaties met reiniging van de rookgassen en energierecuperatie. Zoals je kan zien staat dit op de voorlaatste plaats.

Storten

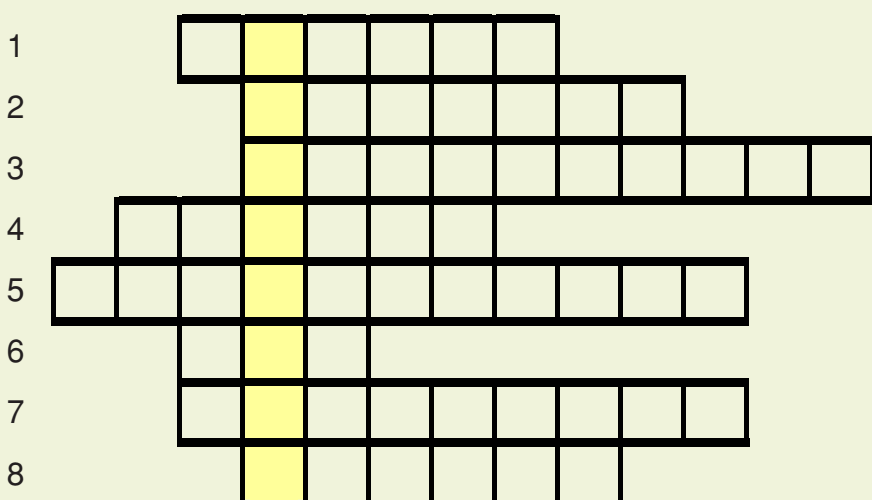
Storten staat onderaan de ladder en moet zoveel mogelijk vermeden worden. De huidige stortplaatsen hebben voorzieningen om geurhinder en verontreiniging van de bodem te voorkomen maar ze nemen veel ruimte in beslag.

Help de afvalberg verkleinen!

Volgende tips helpen alvast om thuis en op school afval te vermijden.

Vul de overeenstemmende letters in en kijk welk woord tevoorschijn komt.

- Ik kopieer dubbelzijdig. Zo bespaar ik
- Op de speelplaats les ik mijn dorst aan de drink.....
- Een drinkbus is erg handig. Zo hoeft mijn drankje niet in een wegwerp.....
- Mama koopt water en frisdrank in flessen met statiegeld.
- Wij kopen geen wegwerpbatterijen maar batterijen.
- Ik neem steeds mijn boodschappen..... of rugzak mee naar de winkel.
- Mijn boterhammen neem ik mee in een
- Afval vermijden is beter voor het

Heb je de 'ladder van Lansink' begrepen?

Tot welke 'sport' van de ladder van Lansink horen volgende stellingen? Je kan kiezen uit: preventie, hergebruik, recyclage, verbranden en storten

- Ik sorteer mijn leeg blikje bij het PMD.
- Mijn boterhammen zitten in een brooddoos.
- Ik werp een glazen fles in de glasbak.
- Het restafval komt terecht in de verbrandingsoven of op de stortplaats.
- Mijn oud speelgoed geef ik aan een neefje.

Schrijven, plakken en knippen?

De school gebruikt naast papier heel wat ander materiaal. Veel schoolmateriaal (gommen, pennen, latten, ...) gaat echter niet lang mee en veroorzaakt veel afval. Het schoolmateriaal heeft vaak aantrekkelijke kleuren. De kleurstoffen bevatten soms zware metalen die schadelijk zijn voor het milieu en giftig voor de mens.

Denk dus tweemaal na over de producten die je koopt.

Tips voor scholen en leerlingen

- Kies voor duurzaam schoolgerief dat tegen een stootje kan bv. een hervulbaar potlood, een stevige houten of metalen lat, een stevige drinkbus, ...
- Koop bij voorkeur schoolgerief zonder verpakking. Verpakkingen verdwijnen immers vaak onmiddellijk in de vuilnisbak.
- Kopieer en print dubbelzijdig.
- Kies bij voorkeur schoolgerief in natuurlijke of gerecycleerde materialen, zonder schadelijke stoffen, zoals 100 % gerecycleerd, niet gebleekt papier, lijm op basis van water in een potje of hervulbare stick, een ringmap van gerecycleerd karton met metalen ringen, een stevige, hervulbare pen enz.

Minder wegwerpverpakkingen op school!

- Kies voor drinkfonteinnetjes op school.
- Maak gebruik van flesjes met statiegeld in plaats van wegwerpverpakkingen.
- Vervang wegwerpbekers door herbruikbare drinkbekers.
- Neem zelf een drinkbus mee naar school.
- Gebruik een brooddoos en een koekendoos.

Kijk voor meer informatie op www.milieukoopwijzer.be of op www.gidsvoorduurzameaankopen.be.

Sorteer je correct?

Om de verschillende afvalstoffen op de best mogelijke wijze te kunnen verwerken, moet je correct sorteren. Help een handje door de volgende afvalstoffen te verbinden met de juiste afvalfractie.

leeg brikje van fruitsap

oude zetel in goede staat

leeg blik van erwten & wortelen

plastic potje van yoghurt

oude frituurolie

lege spuitbus van slagroom

reclamefolders

röntgenfoto's

schaaltje in piepschuim

pot met restje verf

aluminiumfolie

Klein Gevaarlijk Afval

papier en karton

restafval

PMD

kringloopgoederen

Goed sorteren om beter te recycleren

De inwoners van onze gemeenten slagen er al aardig in om het afval correct te sorteren. En dat is ook nodig want alleen juist gesorteerd afval komt in aanmerking voor recyclage.

Twijfel je af en toe toch nog bij het sorteren van het PMD-afval? Wat dacht je van deze kleine test? Benieuwd of je uit al deze verpakkingen de exemplaren haalt die NIET bij het PMD thuishoren.

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							

Composteren is kinderspel

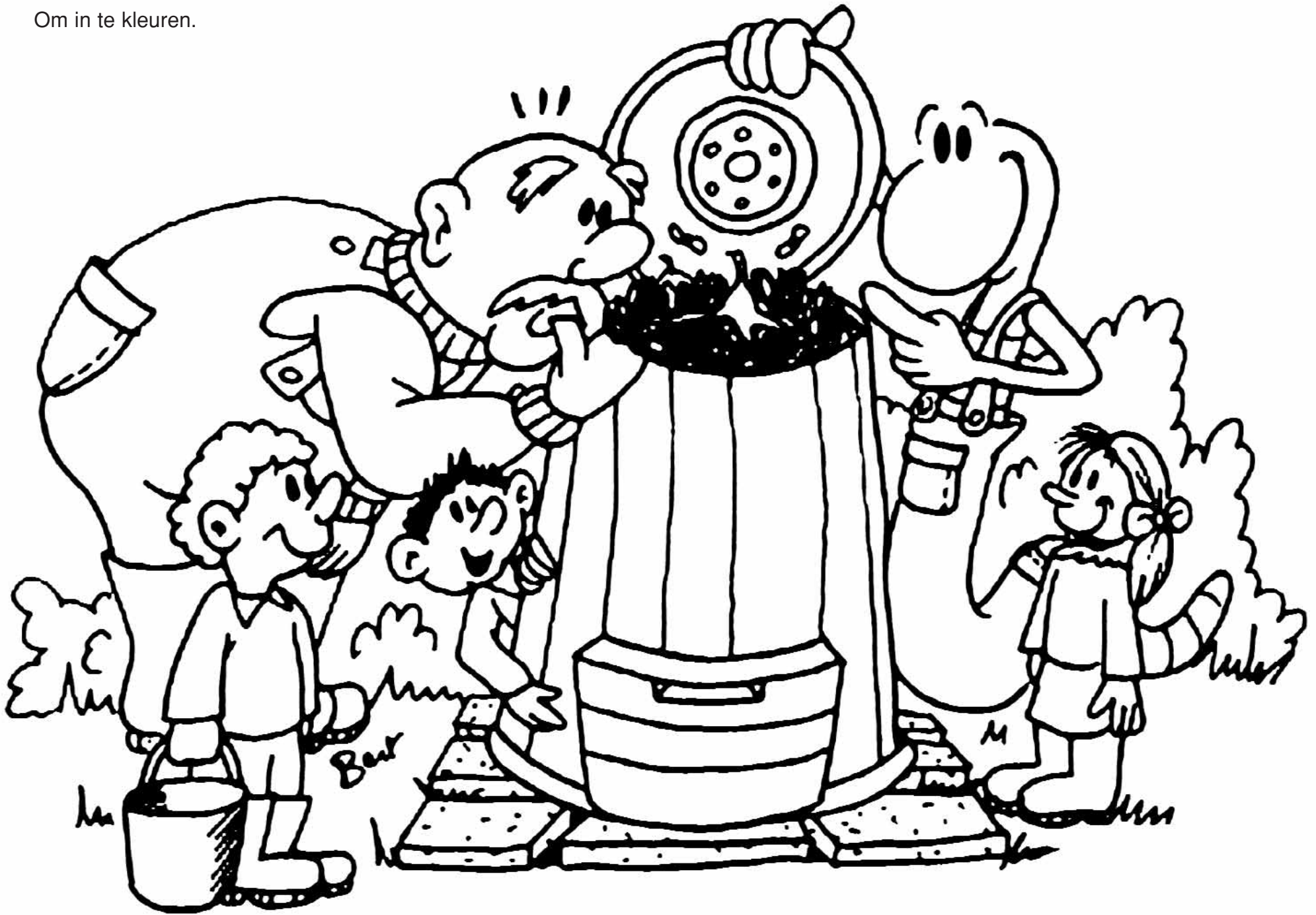
Hallo,

Ik ben Jerom, de compostworm. Kennen jullie mij eigenlijk? Mijn vriendin, de regenworm, ken je zeker wel. Ze heet Fien. Als het nat is, komt Fien wel eens op het terras of op de speelplaats. Dat doe ik nooit. Ik blijf lekker onder de bladeren of in een composthoop, compostvat of -bak zitten. Weet je wat ik daar doe? Ik woon daar. Daar is mijn huis. Als je de bladeren of het afval zacht wegduwt, kan je me soms zien. Ik kruip dan snel weg. Niet omdat ik bang ben, maar omdat mijn lijf niet tegen licht kan. Ik zit dus graag in het donker. Daar is er veel eten voor mij: bladeren, resten rauwe groenten en fruit, noten, fijne takjes of een beetje gras. Veel vrienden wonen in mijn buurt. Dat is handig want de grote en droge stukken voedsel lust ik niet. Mijn vrienden maken ze eerst mals en maken er kleine stukjes van. Als hun buikje vol is, eet ik de rest op. Waar we allemaal van houden is lucht en een beetje water, maar liefst niet teveel of te weinig.

Wil je meer over me weten? Vraag het eens aan de juf of de meester of aan een compostmeester in de buurt. Misschien wil één van de compostmeesters in je gemeente wel eens langs komen in de klas. Compostmeesters kunnen je immers alles vertellen over ons, de compostwormen, en onze vriendjes.

En wie weet mag je wel een handje helpen...

Om in te kleuren.

Oplossingen

Goed sorteren om beter te recycleren.

Wat hoort niet bij het PMD?

A1, B2, D2, G2, A3, B3, D3, G3, C4, D4, E4, F4, G4, A5, D5, E5, G5

Wat doe je ermee?

Plastic bakjes van friten (A1), botervlootjes (G2) en yoghurtpotjes (E4 en G4) horen bij het restafval. Aluminiumfolie (D4) is te fijn en verbrandt in de ovens in plaats van te smelten. Het hoort eveneens bij het restafval.

De lege bus van motorolie (C4) is KGA (Klein Gevaarlijk Afval). Met een gebroken bord (D3), een kopje (G3) of een kapotte emmer (B3) kan je terecht op het containerpark.

Een gloeilamp (A5), een plastic zakje (B2) en een versleten schoen (A3) of pop (G5) horen bij het restafval. De luiers (D2) sorteer je bij het GFT+ of bij het restafval. Sorteer nooit injectienaalden (F4) bij het PMD. Verpak ze in een naaldcontainer en zet deze bij het KGA. Het klokhuis (D5) kan je thuis composteren of bij het GFT+ voegen. Het kapotte koffiezetapparaat (E5) mag je teruggeven aan de verkoper van je nieuwe Wommelgem. Daar neem je contact op met het kringloopcentrum.

Heb je de 'ladder van Lansink' begrepen?

1. recyclage, 2. preventie, 3. recyclage, 4. verbranden of storten, 5. hergebruik

Sorteer je correct?

leeg brikje van fruitsap PMD

oude zetel in goede staat kringloopgoederen

leeg blik van erwten & wortelen PMD

plastic potje van yoghurt restafval

oude frituurolie KGA

lege spuibus van slagroom PMD

reclamefolders papier en karton

röntgenfoto's KGA

schaafje in pepschium restafval

pot met restje verf KGA

aluminiumfolie restafval

Voorkom afval en help zo de afvalberg verkleinen!

1. papier, 2. fontein, 3. verpakking, 4. glazen, 5. herlaadbare, 6. tas, 7. brooddoos, 8. milieu van boven naar onder: AFVALARM

Scholenanimaties

In 2004 startte IGEAN milieu & veiligheid in samenwerking met FOST Plus een ludieke animatie voor de 2de en 3de graad van het lager onderwijs. Deze interactieve animatie werd uitgewerkt door een team van specialisten en past in de eindtermen. Tijdens twee uren brengt een getrainde animator op een speelse wijze alle aspecten van het afvalbeleid aan bod. In de periode januari-juni 2004 werden in onze regio 56 animaties gegeven in 16 gemeenten. Dit schooljaar zullen 110 klassen deze les krijgen.

In de recyclagekoffer zijn informatie en voorbeelden terug te vinden over de inzameling, verwerking en recyclage van papier en karton, glas en PMD. De recyclagekoffer wordt gebruikt tijdens de scholenanimaties. Elke gemeente beschikt eveneens over zo'n recyclagekoffer. Informeer bij je gemeente hoe je deze koffer kan gebruiken.

Leer thuiscomposteren

In 2005 start IGEAN milieu & veiligheid in samenwerking met Vlaco (Vlaamse Compostorganisatie) met een nieuwe compostcursus. Deze cursus is bedoeld voor volwassenen en omvat drie sessies van drie uur: een sessie theorie, een sessie praktijk en een bezoek aan een demonstratieplaats. De deelnemers krijgen zo een goed inzicht in het composteren en noties over afvalarm tuinieren. Ben je geïnteresseerd in een compostcursus? Geef je naam, adres en telefoonnummer op bij de gemeentelijke milieudienst of bij IGEAN milieu & veiligheid. De cursussen lopen zowel overdag als 's avonds en in het weekend. Let wel op: het aantal inschrijvingen is beperkt.

Milieulijn IGEAN milieu & veiligheid: Tel. 03-350 08 14

IGEAN milieu & veiligheid composteert te Brecht

In de composteringsinstallaties van IGEAN milieu & veiligheid te Brecht wordt het groente-, fruit- en tuinafval en niet-recycleerbaar papier (GFT+) van de gemeenten verwerkt. Het GFT+-afval wordt gecomposteerd in een gesloten vergistingstoren in afwezigheid van zuurstof. Bij deze verwerking ontstaat naast waardevolle compost ook biogas waarmee groene stroom wordt geproduceerd. Het groenafval (takken, bladeren, snoeihout enz.) wordt in open lucht gecomposteerd.

Klassen vanaf de derde graad die een bezoek willen brengen aan de installaties aan de Oostmalsebaan te Brecht, kunnen contact opnemen met IGEAN milieu & veiligheid. Een rondleiding op de groen- en GFT+-composteringsinstallaties duurt ongeveer 1,5 uur. De groepen worden beperkt tot ca. 25 personen.

Groeit er ook MOS op jouw school?!

MOS (Milieuzorg Op School) is een initiatief van de Vlaamse Gemeenschap i.s.m. de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. MOS biedt kleuter- tot en met hogescholen de mogelijkheid om via participatie mee te werken aan een milieuvriendelijke school. Via concrete milieuzorginitiatieven hoopt men een verandering teweeg te brengen in het milieugegedrag van kinderen, jongeren, leerkrachten, schoolpersoneel en een basis te leggen voor milieuvriendelijk gedrag in hun verdere leven.

De scholen die in MOS stappen door het ondertekenen van een milieubeleidsverklaring kunnen rekenen op gratis educatieve materialen en begeleiding. Zij kunnen 1 van de 5 thema's (afvalpreventie, water, energie, verkeer en natuur op school/groenvoorziening) met het hele schoolteam uitwerken. Van het moment dat de school intekent, kunnen zij de educatieve materialen aanvragen (bv. de themabundel afvalpreventie). In deze bundel vindt de school mogelijkheden om de afvalberg op school te beperken, ideeën om in de klas het thema te verkennen en uitstapmogelijkheden, de zgn. MOS-schakels. Via de themabundel maken ze ook kennis met de 'Ladder van Lansink'.

De MOS-scholen kunnen verder ook rekenen op begeleiding. De provinciale MOS-begeleiding brengt een bezoek aan de school, helpt een antwoord te vinden op allerhande praktische vragen, nodigt scholen uit op vormings- en trefmomenten, zoekt samen naar mogelijke acties om op school-, klas- en omgevingsniveau uit te werken en staat steeds per e-mail en telefoon ter beschikking van de school.

Provinciale MOS-begeleiding Basisonderwijs:

Elke Hermans (tel. 015-30 61 26) en
Katrien Hoeylaerts (tel. 015-30 61 27)
mos@pime.provant.be

